

V. évfolyam, 71. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre - - - - - 12 korona
Félévre - - - - - 6 korona
Negyedévre - - - - - 3 korona
Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.
Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

== UJVIDÉK, 1909. ==

szeptember 5. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

A sajtó felől.

—, szeptember 3.

A katolikus nagygyűléssel kapcsolatos, illetve egy napon tartott népszövetségi gyűlésen a magyarországi sajtó felől részben lekiicsinylő, részben sértő nyilatkozatok hangzottak el. Sem valami tulságos figyelemről, sem megdöntött okosságról tanuskodók nem voltak. Előadók valószínűleg úgy gondolták, hogy hiszen ugysem esik idegennek s a sajtó különben is megszokhatta már, hogy egyes emberek tulvidám vagy túlmérgező percekben rugjanak rajta egyet, de ha lehet, kettőt.

Hát ez így is áll. Azonban áll az is, hogy a káromkodásnak, mint meggyőző érvnek nem lehet jogosultsága. Egy népgyűlésen, amelynek létezéséről az országnak egyáltalán nem is lehetne tudomása, ha kiterjedt sajtója nem volna: nem lett volna szabad ilyen hangok használatát honosítani meg. Véleményszabadság lévén az országban, mindenki jogosult akár egyének, akár intézmények felől olyan nézetekkel eltelve lenni, amilyenekre neki éppen kedve van. De ilyen általánosan leszidni egy egész intézményt olyan helyen, ahol minden véleményszabadság mellett sem törték volna meg az esetleg felhangzó ellenvéleményt, nem lett volna szabad s ami történt, nem is történt a nyilvános illem szabályai szerint. Elvégre nincsen intézmény a világon, amelynek elfajulásai ne lettek volna, vagy akár manap is ne lennének. Bajok találhatók a gunyhók népének társadalmá között s királyi udvarokban egyaránt. De — amikor a régi példaszó beszéli — ha a káplár lopott, nem mondják, hogy az ezredes a tolvaj. A sajtónak vannak hibái, bajai, sok. Sajnos, ezt nem kellett a népszövetségi szónokoknak fölfedezniök. Mi is dörögünk és villámlítottunk e helyen föleleleget, már amennyire egy vidéki lap a maga kisebb körzetében ezt megteheti. De néven nevezük a gyereket. S nem általánosítottunk s amikor bizonyos iránylatokat s munkákat elítéltünk, nem csináltunk ugyanakkor üzleti reklámot magunknak.

Nem panaszos zokszavakat mondunk. Elvégre ha eddig megvoltunk, ezentúl is csak megleszünk valahogy, tekintet

nélküli arra, hogy egy-két urnak eltérő véleményei vannak. Csak viszontbiztosíthatjuk őket, hogy felőlük nekünk is eltérő véleményeink vannak. Elsősorban több közéleti s általános sajtóismeretet kívánánk tőlük. Mert ha tudnák ezek az urak, hogy a magyar hazafias polgári sajtót csaknem napról napra miként gazemberezi le a nemzetközi szocializmus sajtója, akkor ezek a katolikus népszövetségi urak aligha álltak volna társul ebbe a gyalázkodó bandába, őszintén mondjuk, nem is vártuk. Ha azok rágalmazzák általánosságban a polgári sajtót, hát hadd tegyék, azoktól nem igen lehet másfajta modort várni. Emitt azonban várni lehetett volna. Mert ez nem az a mód, amely egymás megértésére vezet. Ez csak ellentétekre vezethet.

A napisajtót felekezetre tagolni nem lehet. Szónoklatokkal semmiesetre sem, különösen Magyarországon. Nagyobb államokban, ahol az általános műveltség s így a nyomtatott betű szeretete nagyobb, két különböző foglalkozási ág lehet az író és az újságíró. Nyugaton más a Schriftsteller s más a Journalist, más az ecrivain s más a redacteur. Nálunk a kettő kevés kivétellel egy kalap alatt van s írói tudást s újságírói készséget nem lehet arra osztogatni, hogy ki milyen templomba jár. Ma már egyes nagyobb napilapjainknál az újságírói ismeretek minél magasabb emelésére nézve, érvényben van az az irányzat, hogy a belépő új munkatárs lehetőleg doktora legyen valamely magasabb képesítést igénylő pályának. Ezt keresik. És hogy milyen felekezethez tartozik az illető, azt nem keresik. S ha az illető lapnál az a főszempont, hogy jó lapot adjon annak a közönségének, amelyből él, nem is keresheti. Egy katolikus fogyasztási szövetkezetnél nagyon furcsa lenne, ha az igazgatója más hitfelekezettű lenne. De ezt nem lehet általánosítani. Az általános intézmények általános irányban kell hogy dolgozzanak.

A többire nézve a katolikus nagygyűlés elnöke adta meg a népszövetség szónokainak a választ. Mint mondta, senki intelligens embertől nem lehet kívánni, hogy csak azért olvasson és tartson katolikus lapot, mert az katolikus irányu. Ez szerkesztőségi műnyelvre fordítva úgy hangzik, hogy a lapnak, ha létezni s fejlődni, elterjedni akar, meg kell csinálva lennie. Zichy gróf

modern, élénk és elfogulatlan lapot kíván. Csak hogy a népgyűlési szónokok katolikus vagy néppárti lapot értenek, pedig az ország katolikus népének legnagyobb része nem néppárti, hanem függetlenségi párti. Zichy gróf is van annyira katolikus, mint bárki más, mégis az volt a kifejezett nézete, hogy tintával írják a lapot, nem pedig szentelt vízzel. Ez tény. Felekezeti alapon, amely midig föltételez valamely elfogultságot, napilapot fenntartani nem lehet. Fenntartani ugyan lehet, de akkor nem a közönség fogja fenntartani. S akkor a lap megjelenéséhez fűzött várakozások is semmiesek. Ez egyébként ép így állna egy szabadkőműves lapra is.

Mert azt is panaszták a népgyűlésen, hogy ilyen lap is akar megindulni. Nem gondoljuk az alföldön. De ha megindulna is? Ép oly joga volna megindulnia, mint más lapnak. S ha elfogultság vezetné, épp úgy nem találna fenntartó közönségre, mint az a másik időszakos nyomtatvány, amely — Zichy gróf szavai szerint — nem tintával, hanem szentelt vízzel iratnék. Mert a lapelfizetés ma nem más, mint az államalkotó nagyközönség titkos szavazata bizonyos elvek és irányzatok mellett.

Politikai heti szemle.

Itt az ősz és a szeptember beköszöntével újra megelégnünk a politikai élet, amely nyáron át jóformán teljesen kihalt volt és semmiféle eseményt sem kínált a krónikás tolla alá. Szeptember azonban, noha a ház csak a hónap végén nyílik meg, már pezsgő eleveenség hoz a politikában és nagyjelentőségű politikai nyilatkozatokat várhatunk, amelyek talán közelebb segítik a válságot a megoldáshoz. Legnagyobb érdeklődéssel természetesen Kossuth Ferenc miniszternek Aradon, a Kossuth szobor leleplezése alkalmából tartandó beszéde és Andrássy Gyula gróf miniszternek kassai nyilatkozata elé tekintenek. Ez a két beszéd valószínűleg, rendkívül jelentős momentum lesz a mostani krízisben és a miniszterek, a parlament két legtekintélyesebb pártjának vezérei bizonyára körvonalozni fogják ekkor, miképpen képzelik el a megoldás módjait és lehetőségeit.

A politikai hadállások a nyár eleje óta semmivel sem változtak. Mégis — úgy tesz — mintha az egymással ellentétes nézeteket valló pártok között bizonyos konciliánsabb magatartás és hangulat lenne észlelhető és a közös érintkezési pontok keresésére nagyobb lenne a hajlandóság, mint azelőtt.

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
VI. Dálnok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezetékek, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

Odaát Ausztriában már serényen dolgozik a kormány, hogy a pártok között békét teremtsen és helyreállítsa a parlament munkaképességét. Az osztrák parlament különböző hatalmi tényezői a kibékülés munkáján fáradoznak és nyíltan utalnak arra a szükségre, hogy a magyar parlament követelésével szemben feltétlenül kívánatos az osztrák reichsrat egységes fellépése és állásfoglalása. Általában Ausztriában mindig láthatjuk, hogy az egymással legélesebb harcban álló pártok rögtön közös harci sorokban tömörülnek, mihielyt arról van szó, hogy *magyar érdekekkel szemben* kell sikra szállani. Ez az együtetés, mindenkor egyértelműség bármily sajnálatos legyen is magyar szempontból, mégis követendő példa nekünk. Megtanulhatjuk belőle, hogy harcban az egységesség a leghatalmasabb ereje a küzdő félnek és visszavonás, belviszály, belső hadakozás mellett a győzelem mindig kétséges.

Nekünk is *tömörülni kell az osztrákokkal szemben* és tömör egész táborban kell felvonnunk, ha azt akarjuk, hogy diadalra vigyük fegyvereinket. Ma sajnós, a magyar, politikai pártok között nincs meg az egyetértés és a két állam egymással való mostani nagy csatájában sokan az ellenséges álláspont erősítésére és a nemzeti hadállások gyengítésére siettek. Épen mi szolgáltattuk a legjobb fegyvert az ellenfél kezébe, amikor nyíltan feltártuk a magunk gyöngeségét és komoly, elszánt küzdelem helyett a benső veszekedés, viszálykodás képét mutattuk.

Most az ősz beköszöntével az újból meginduló küzdelem a siker nagyobb reményével biztat. Az ősszel összeülő delegációktól a közös miniszterek lényegesen fokozódott állami szükségletek kielégítését, főleg magyaránnyu hadi beruházások megszavazását kérik. A mi helyzetünk tehát kedvezőbb, mint ezelőtt, mert ezekre a költségekre multhatatlan szükség van és ha mi e költségek megszavazásának feltételül a mi kívánságaink meghallgatását és honorálását állítjuk oda, akkor bizonyára kétszer is meg fogják gondolni, vajon kockázassák-e azt, hogy a magyar delegáció —

rideg visszautasításra találva — szintén elutasítással, a megszavazás megtagadásával feleljen.

Mi nem zárkozunk el e nagyobb mérvű beruházások anyagi eszközeinek biztosításától. De *feltétlen meggyőződésünk*, hogy az ország csak akkor vállalhatja ezeket a növekvő és súlyos terheket, ha módot nyújtanak neki arra, hogy pénzügyi erejét tovább fejlessze és gazdaságilag megerősítse magát. Aki a monarchia nagyhatalmi állásának szilárdítását, haderejének fejlesztését akarja, annak tisztában kell lennie azzal is, hogy Magyarország csak akkor járulhat ehhez hozzá pénzügyi erejével, ha a mostani gazdasági megkötött helyzetéből kiszabadulva, *szabadon és saját érdekeinek megfelelően* építheti ki gazdaságát.

A refrain tehát örökké ugyanaz: *kivánjuk az önálló bank felállítását*, kivánjuk, hogy az ország *önállóan* rendezhesse be *hiteligényeinek ellátását*. Ez a refrain igazán már az unalomig sokszor ismétlődik. Oly világos, olyan egyszerű, olyan könnyen érthető dolog: a monarchia csak akkor lehet igazán hatalmas, tekintélyes, ha mindkét állama szabad, nagy és virágzó. Ha az osztrákok ellenünk törnek, ha a magyar gazdasági érdekeket akarják elnyomni és a magyar gazdasági életet akarják megbénítani, akkor tulajdonképpen saját maguk ellen dolgoznak és rövidlátó, ostoba politikával a monarchia tekintélyének súlyedését, erejének fogyását segítik elő. Viszont aki Magyarország felvirágzását, gazdasági megerősödését kívánja, az evvel közvetve a monarchia érdekeit is szolgálja.

Önálló bank nélkül nem fejlődhetünk, megbénulunk, elszegényedünk, elsorvadunk. Pedig a kettős államszövetségben mi vagyunk az életerősebb, fejlődésképesebb fél, ami egységességünk, virágzásunk adja meg a monarchia igazi hatalmi súlyát. Ausztria nemzetiségei ezerfelé huznak, százfelé gravitálnak. Törvényhozása régóta nem munkaképes és a politikai pártok elkeseredett, éles harcot vívnak egymással. Mi egyek vagyunk, senki más szövetségét nem keressük, mindig törhetetlen hü-

séggel állunk a trón mellett. Aki ellenünk dolgozik, az ellensége a monarchiának és idegen érdekek jó vagy rosszhiszemű szolgálja.

HIREK.

Személyi hír. Dr. Kassovitz Armin fogorvos a berlini nemzetközi fogorvosi kongresszusról visszaérkezett s rendelését újból megkezdte.

Veni Sancto. A kir. kat. magyar főgimnázium és a felső kereskedelmi iskola tanévnyitó Veni Sancto-je szept. 4-én tartott meg. Ugy a polgári fiu, mint leányiskoláké ma vasárnap lesz. — A kir. kat. magyar főgimnáziumba, melynek I. és II. osztályai párhuzamosak, 343 tanuló iratkozott eddigéig — 9-el kevesebb, mint az előző tanévben.

Kinevezés. Dr. Balla Aladár főispán a Dr. Jáhu Róbert előléptetése folytán megüresedett alszámvevői állásra Schubert Márton vár. adótitiztet nevezte ki.

Esküdtek kisorsolása. A f. szeptember havi III. ciklusban tartandó esküdtszéki tárgyalásokra kisorsoltattak: a) *rendes* esküdteknek: Dr. Marczekovich Imre, Profuma Vilmos, Eckert János, Dr. Prodanovits Mihály, Besze Mihály, Szlávi János, Dr. Endrőczy Mihály, id. Fauszt János, Nusbaum Marcell, Czittler Antal, György Lajos, Róth Károly, Perits János, Pummer Sándor, Stolnicky Adolf, Dr. Gyiszalovits Vidor, Bródi Miksa, Nikolics Izidor, id. Zambauer Ágoston, Palicskó András, Pap Sándor, Schönberger Henrik, Farkas Lajos, Ertl Ignác, Cselikovits Vilmos, ifj. Drach Lajos, Fischer Jakab, Schubert Márton, Csipő Mihály, Schwartz Lipót; b) *helyettes* esküdteknek: Hoffmann Lajos, Palásti Illés, Szücs Ferenc, Rapcsák Pál, Szabó Ferenc, Székely Salamon, Szmétána Gusztáv, Simon József, Linarits Vilmos, Török Gáspár.

Az újvidéki zsidóság ünnepe. Már lapunk mult számában részletesen ismertettük a templomavatás alkalmával összeállított ünnepi sorrendet. Ebben benne van a 8-án este 8

TÁRCA.

Az ablaknál.

(Személyek: Eleonora, Irén, Én. Eleonora még nincs 18 éves. De 17 már elmúlt, azért már érti a világ sorát. Némelykor gondolkodik. Nem így huga, a 16 éves Irén, ki okos szemével szépen tud nézni, amit ő maga is tud. Azért sokat nevet, Én a közönséges, mindennapi boldog boldogtalan. Szin: Én az ablak előtt állok, az ablakra könyököl Eleonora, míg Irén a háttérben a haját igazítja).

Én: Azért ne higgye ám, hogy az élet olyan nagyon szép, mint a hogyan azt maga a saját 18 esztendejével és a szép szemével látja.

Eleonora: Csak leszek 18 éves.

Irén: (Kacagva az ablakhoz jön, a nővérét óvatosan odébb löki és kényelmesen elfekszik az ablakdeszkán). Miért?

Én: Maga azt hiszi, hogy mihielyt szép szemet emlegetek, mindjárt magáról beszélünk. Hiszen szó sincs róla, van abban a maga szemében...

Irén: Már megint kezdi, maga utálatos!

Én: Mit utálatos?

Irén: Uh. (kacag).

Én: Maga szépszemű. Önök, kedves Eleonora, azt hiszik, hogy az élet tényleg olyan kedves és olyan elragadó, mint ahogyan azt

maguk az önök rózsaszínű levegükön keresztül látják. Hogy az nem áll egyébből, mint hogy maguk szépen felöltözködnek reggel és szépen unottan megvárják, míg estefelé az aranyifjúság arra vonul, szintén szépen felöltözködve. Pedig ez alatt az egész nap, az igazi Élet vonul el, amiből maguk édes kedveset látnak.

Eleonora: Látunk mi eleget. Csakhogy bennünket úgy nevelnek, hogy ne lássunk. Dugjuk be, vagy legalább is tegyük úgy, mintha bedugnók a fülünket és nem hallanók azt a rettenetes lármát, amit küzködésnek neveznek.

Irén: Mondja csak.

Én: Kérem.

Irén: Ugye most felfedezték az északi sarkot?

Én: Igazán? Honnan tudja?

Irén: Mesélte a Melitta. Mondja kérem, kié az északi sark.

Én: Azé, aki a sarkon áll.

Irén: Mondja, hogyan néz ki?

Én: Nem ismeri? Olyan szép vörös sapkája van?

Irén: Igen. (Furesán mosolyog.)

Én: Amig mi odaérünk, hogy szépen kifésülve, ablakok alatt sétálhassunk, mi már rég eltemettük azokat az álmokat és ábrándokat, amik még maguk előtt a bűvös jövőnek rózsás képeiben feléjük világít. Mennyit szenvedünk, csalódunk az emberekben, önmagunkban, mennyit tévedünk, vétkezünk, bünhődünk

addig, amig odaérünk, hogy belenézhesünk olyan szép szemekbe...

Irén: Mit akar?

Én:... mint a maguké, ahonnan valamikor azt hittük, hogy világotteremtő eszmék sugallanak és hogy azok a tekintetek egy egész életre boldogítanak.

Eleonora: Higje el, édes Én, nem mi vagyunk a hibásak. Azt hiszi, mi mai lányok, tényleg olyan keveset látunk, mint ahogy mutatnunk kell. De hát nekünk nem szabad beszélünk. Aztán nem is nagyon érdemes. Maguk úgy sem értenek meg bennünket.

Én: Hát az tényleg egy kissé nehezen megy.

Eleonora: Itt van. Hát ne keserítsen el bennünket, hogy maguk oly nagyon könnyen vesznek bennünket addig, amig a körműket meg nem égetik. Aztán keresnek férfiak a válasra minél több ürügyet, míg nálunk az okok szaporodnak.

Én: Micsoda hang ez?

Eleonora: Lássá, lássa. Gondolkodunk mi is. Csakhogy kényszerítve vagyunk gondolatunkat elhallgatni.

Én: Ez a kijelentés a hölgyek részéről egy kissé szerény.

Irén: Jaj. Jaj.

Én: Mi baja?

Irén: Fáj. (A leghosszabb ujjával merőlegesen bökögeti a vállsontját. Egyszer, kétszer, ötször.)

órákor a F...
dezendó d...
az izraeli...
meg terité...
hogy ezen...
vevők sziv...

havi ügyf...
lakosok u...
eseledek...
idegenek...
Mint közp...
tésre beé...
1498 dara...
még pedi...
Külhoni u...
5, eseléd...
meg lett...

hivatalná...
letések s...
meghalt...

Géza tem...
Pázmán...
melodrá...
kiadásáb...
Aladár...

Olvasókö...
helyiségé...
ságot ret...
elnökség...
személye...
50 fillér.

a minap...
fürdőhöz...
niillik a...
lenül a...
hamis eg...
mellett...
prés. Bi...
lelkiisme...
kereszt...

Irén...

fogát.)

Ele...

mondjul...

kifejezé...

Én...

Ele...

sokat is...

határoz...

az okai...

Én...

a felel...

magáva...

saik té...

avagy...

Erre v...

is lehet...

tainkna...

a rette...

életet...

nak a s...

nem ár...

formásh...

a tollul...

gyen r...

Irén...

Én...

Irén...

hogyan...

trara, ...

valami...

Én...

órákor a Récey szálló nagy termében rendezendő diszvacso, melyhez a belépőjegyek az izraelita hitközség irodájában válthatók meg terítékenként 7 koronáért. Megjegyzendő, hogy ezen a banketten hölgyek is mint résztvevők szívesen láttatnak.

A rondórbejelentési hivatal augusztus havi ügyforgalma a következő volt, ujvidéki lakosok új felvétele 57, lakváltásuk 150; cseledek új felvétele 89, helyváltásuk 533; idegenek magán háznál 70, vendéglőkben 916. Mint központi kézbesítő hivatalhoz kikézbítésre beérkezett 1536, ezek közül sikerrel 1498 darab. Értesítések adtak összesen 1885 még pedig eredménytel 1658 esetben. — Külföldi utlevél kiadott 131, igkzolási jegy 5, cselédkönyv 18. — Megfigyelő lap összesen meg lett fektetve 460.

Anyakönyvi hlr. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál aug. 27—szept. 3-ig bejelentett születések száma 19, még pedig 13 fiú, 6 leány; meghalt 12.

Uj zenemű. A napokban jelent meg Révfy Géza tomesvári tanár, országos hírv zeneszerző *Pázmán lovag* (Arany János balladája) c. melodramája, Rozsnyai Károly budapesti cég kiadásában. Szerző művét ireghi dr. Balla Aladár főispán ur Ó Méltóságának ajánlotta.

Szüreti mulatság. Az ujvidéki katolikus Olvasókör f. hó 12-én a polgári lövölde kert-helyiségében saját alapja javára szüreti mulatságot rendez, melyre Ujvidék közönségét az elnökség ez uton is meghívja. Belépti díj személyenkint 50 fillér, családjegy 1 korona 50 fillér.

Érdekes lelet. Érdekes leltre bukkantak a minap azok a földmunkások, akik az ártézi fürdőhöz vezető utat csinálják. Amint tudniillik a kálvária előtti utat felásták, közvetlenül a kereszt alatt elásva ötven darab hamis egyforintost találtak. A csomó hamispénz mellett ott feküdt a gipszből készült pénzprés. Bizonyára valami bűnös lélek könnyített lelkiismeretén és ásta éjszakának idején a kereszt alá bűnének tanuit.

Eljegyzés. Kleiner Ferenc apatini kereskedő jegyet váltott Raith Elza urleánnyal Ujvidékről.

Gyermekek védelme. A szabadkai áll. gyermekmenhely igazgató-főorvosa, Dr. Lévay Ödön nagy horderejű s a szegény gondozatlan gyermekek védelme szempontjából eléggé nem dicsérhető akciót indított, t. i. a vármegye valamennyi városának, községének előjáróhoz, főként pedig humánus és agilis vezető férfiaihoz intézett köriratban arra kéri őket és mindenkit, hogy aki értesül arról, hogy valamelyik anya nem gondozhatja csecsemőjét szűkös anyagi viszonyai miatt, közölje ezt a menhely igazgatóságával.

Az uverbászi állomás bővítése. Az uverbászi állomás forgalma a palánka-kulai, de különösen a zombor—öbecsei vonalak kiépítése óta oly nagy lendületet nyert, hogy az állomás kibővítése vált szükségessé s a máv jobbparti üzletvezetősége szept. 3-i határidővel pályázatot irt ki egy új mozdony sín építésére.

Apa és fiú. A bajai bíróságnál feljelentést tett egy fiatal legény egy idősebb ember ellen súlyos testi sértésért. Hát ez nem ritka eset, csakhogy ez a feljelentés ellát a mindennapi szurkálástól. Apa állt itt fiával szemben. Ifj. Lénárdt János feljelentette az édes apját, id. Lénárdt János hercegszántói lakost, meri az egy éles konyhakéssel megszurkálta. A szurkálásnak pedig az volt az oka, hogy a fiú az apa tudtán kívül *kabdtot vásárolt* Baján.

Magyar dalpályázat. Svärdröm Valborg asszony, az ismert *svéd* énekművésznő 2000 koronát kitevő pályadíjakat tűzött ki magyar szövegű műdalokra. A négy legjobbnak ítélt dal egyenkint 400 koronás díjban részesül. A nyolc második díj 50—50 koronára rug. Pályázhat minden magyar zeneszerző, legfeljebb három dallal, amelyek jelíges levél kísérelében a Harmónia zeneműkiadó vállalatnak (Budapest, váci-utca 20.) küldendők be. A pályázat szeptember 20-án jár le.

Türr-muzeum Baján. Gonda Béla min. tanácsos és Hegedűs polgármester közt a bajai

Türr-muzeum létesítésére nézve megegyezés történt. A muzeumot a városi székházban állítják fel s itt helyezik el Türr István fegyvereit, kitüntetésait, az olasz szabadságharcban viselt egyenruháját és 50.000 korona értékű emlékiratait.

Halva bukott le a székről. Theodorovits Milos ósziváci kereskedőnek és nejeének szemefénye volt a kis Miléva, 3 éves, eleven leánya. A napokban is játszadózva, meglátott az asztalon valami fényes tárgyat, amit szeretett volna levenni. De bármennyire ágaskodott, nem tudott hozzáférni, amiért az asztal melletti székre kapaszkodott fel. Már félig fent volt a széken, mikor hirtelen megcsuszott és lebukott a székről. Épen a fejére esett és a kemény kövezett földön darabokra zúzta a fejét. Egy rettenetes sikolyt hallatott és szörnyet halt.

A „Szultán” litium forrás kitüntetése. A világ ásványvizei körül folyó nagy versenyben egy magyar forrás vize mind diadalmasabban nyomul előre. A „Szultán” litiumforrás ez a kiváló és egészségügyi tekintetben s kellemes ízénél fogva egyaránt jeles víz, mely többek közt ama nagyszabású ebéden is szerepelt, melyet XIII. Alfonz spanyol király adott legutóbbi itt-tartózkodásakor a budapesti tiszti-kaszinóban. Ez a kitüntetés nemcsak a magyar, de a külföldi ásványvizek közt is szinte egyedül a litium forrást érte.

Nyilt-tér.

Akármit is beszélnek az emberek,

a jövő közlekedő eszköze mégis csak az autó. De ma már nincs hiány autóbetegekben sem és a légkutat és por következtében különösen a légzőszervek meghűlése tömeges. Azért jól teszi az ember, ha Fay valódi szódai ásványvizet használja a szükséges utifelszereléshez számítva: minthogy a pasztilla kezdetétől fogva legyőz minden izgatást és minden meglévő meghűlést az utazás elhalasztása nélkül kényelmesen megszüntet. Fay valódi szódai vizet minden gyógyszerárban, drogáriában és ásványvízkereskedésben meg lehet venni 1 korona 25 fillérért egy skatulyával.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarország-
ra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr.
Neugasse, 17.

Én: Nagyon fáj?

Jrén: Már nem. (Unottan mutogatja a fogát.)

Eleonora: Gondolkodunk bizony; de nem mondjuk el őket, nem szoktunk hozzá, azokat kifejezésre juttatni.

Én: A mi késik, nem mulik.

Eleonora: Gondolkodunk, erős elhatározásokat is teremtünk, de bizony ezek csak elhatározások maradnak. És ennek is maguk az okai.

Én: Lássá kérem, ezért szívesen vállalom a felelősséget. Köteles lovagiasságom tiltja magával afelett vitatkozni, valjon elhatározásaiik tényleg csak elmetermékek maradnak, avagy a való életben látható alakot öltenek-e. Erre vonatkozólag esetleg véleményeltérések is lehetnek. De az tény, hogy a mi gondolatainknak át kell menniök az életbe, ahol az a rettenetes küzködés folyik a tűz körül, az életet adó és pusztító tűz körül, hogy maguknak a sült galamb szájukba röptülhessen. Aztán nem ám olyan egyszerű sült galamb. Annak formásnak kell lenni, a szárnyaiknak épeknek, a tolluknak patyolatnak, csak a husuk az legyen ropogósan sült.

Jrén: Ah. Ah.

Én: No mit akar?

Jrén: Neurastheniám van. Nem tudja, hogyan megy ez a Troubadourból: Trararara, trara, trarara. (A kezével taktust integet és valami melódiát sug.)

Én: Nem.

Jrén: Ah. Ah. (Bágyadtan tovább szórakozik.)

Eleonora: Már egyszer mondtam, mi gondolkodunk már.

Én: Már többször hallottam.

Eleonora: És mi ma már nem lessük a sült galambot. Mi már sokkal szerényebb igényűek vagyunk és nem épen galamkokra lövünk.

Én: Persze, jobb ma egy tuzok, mint holnap egy veréb.

Eleonora: Maga férfi? Így bánik velem. Gondolkodom, annak eredményét kifejezésre akarom juttatni és maga itt szórakozik, illetlenkedik és a legnagyobb gorombaságokat vágja a szemembe.

Én: Bocsánat.

Jrén: (Kacag).

Én: Mit nevet?

Jrén: Eszembe jutott egy jó vicc, de elfelejtettem. (Tovább lüktet).

Eleonora: Semmi bocsánat. Mi nekünk ma ép úgy kell küzdenünk, mint maguknak, legfeljebb más fegyverekkel. Tiltottakkal, mert nincs fegyverviselési engedélyünk. És így sokkal keservesebb ami harcunk, melynek eredményét, legalább jó eredményét vajmi ritkán látjuk meg. Maguk verekedhetnek, kiabálhatnak, ha jól esik, véresre kaszabolhatják egymást és ha végül nem sikerül a támadás, szó nélkül elhagyják a csatateret. Ha ott hagytak egy pár fogat, a fogorvos ad maguknak másikat.

Jrén: Ugye, nagy az én fogam?

Én: Nem tudom.

Jrén: Szentelen, miért nem tudja?

Én: Mert nem látni.

Jrén: (Mutatja őket).

Én: Nagyok.

Jrén: Pfuj. Ilyen illetlen. (Homlokát összeráconlja és mereven a földre néz.)

Én: Kedves Eleonora, maga már megint sokat beszél. És én nem értem. Pedig lássa, én tartogatok valamit, amit ha elmondanék, maga biztosan megérti. Hogy én magával az életről komolyan beszélek, az már olyan beteges szímtoma, én azt hiszem, én vagyok a beteg. Tudja kérem, nem szeretem az egyedüllétet. De a zajos társaságot sem türom. Mindig hiányzik valami és soha sincs nyugtom. Csak amikor itt magukkal beszélgetek, érzek olyan nagy lelki megnyugvást, amit akkor éreztem, mikor egyszer meg akartak verni és én úgy el tudtam bujni, hogy senki hozzám nem érhetett. Ki kerget, mi kerget, azt ugyan nem tudom, de valami nyugtalan vágy maguk közelébe üldöz és én úgy érzem, hogy maguk mellett, a maga közelében...

A háttérből egy hang: Gyerekek tíz óra van. Lefeküdni.

Jrén: Haha. Haha. Jó északát. (Kacagva eltűnt.)

Eleonora: Jó északát.

Én: (Ott állok. Az ablakok becsukódnak, leeresztik a függönyt, elhallgat minden, széjjelterjeszkedik a csend).

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zambauer Ágoston.

Hirdetések.

Ügynököt

likörgyártmányokban jártast, magas jutalék mellett keres itteni és környékbeli, esetleg egész Bács megyére budapesti előkelő gvár kitiűnő cikk bevezetése végett. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához kéretnek.

Raktárnok.

Likörök és egyáltalán szeszes ita-
lok kezelésében teljesen jártas raktárnok
kerestetik.

Jelzett szakmában abszolút gyakorlat-
tal bíró pályázók küldhetik ajánlataikat,
igényeik megjelölése mellett alábbi címre:

Rainer Simon,
szesznyakereskedő
UJVIDÉK.

Házi kosztot

tiszta kiszolgálás-
sal, j u t á n y o s a n
házon kívül is ad
HAS MIKLÓS,
II. Rákóczi Ferenc-ut 34.
1-3

Olvasd!

*A Hadzsits Szvetics-u.
13. és Gyik-u. 11. számú
sarokházban több éven
át fenálló csinosan be-
rendezett és jóforgalmu*
SZATÓCS-ÜZLET
*más vállalkozás miatt
eladó.
Bővebb a tulajdonosnál.*

Olvasd!

Érthető!

Lizka: Anyám, mond csak, mitől van az,
hogy a mi kalásunk mindig nagyobb, szebb és
ízletesebb, mint a Mari nénié?

Anya: Hát az onnan van, mert a kalásot
Dr. Oetker sütőporával
sütjük, Mari néni pedig élesztőt tesz hozzá.
A korszakalkotó legújabb használati utasítást
kivánatra ingyen és bérmentve küldi meg

Dr. Oetker Baden-Wien.
Törzsház Bielenfeld.

ROPS

biztonsági
gyorsfőző.
Tűzveszély
kizárva.

Ha felborul, elalszik.
Szesz ki nem folyhat.
Szeszfogyasztásban igen takarékos.
Kapható minden jobb vasáru és ház-
tartási cikkeket árusító üzletében.
Ha valahol nem kapható, szíveskedjék
hozzánk fordulni.
Képes prospektus ingyen és bérmentve.
ROPS Fémáru Részv.-Társ.
BUDAPEST, V., Külső-Váci 74/78.
Helybelli elárusítók:
Regényi István, Vogel Henrik,
Tóth Antal, Anton Georgievic,
Josef Klesz & Sohn, Dietzgen
Imre fia, Leopold Derner.
4-50

17645. 16884. szám.
Kig. 1909.

Versenytagyalási hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város közönsége a vá-
ros tulajdonát képező, ujonnan épült ártézi
fürdőt 6-12 évre bérbeadni óhajtván, e cél-
ból 1909. évi szeptember hó 25. napján dél-
után 4 órakor a városház kis tanácsstermében
zárt ajánlati versenytárgyalást tart.

A bérlet részletes feltételei a város gaz-
dasági ügyosztályában a hivatalos órák alatt
betekintethők és érdeklődőknek meg is kül-
detnek.

Felhívtnak mindazok, akik a város ártézi
fürdójét bérbe venni szándékoznak, hogy a
városi pénztárnál készpénzben vagy óvadék-
képes értékpapirokban előzőleg már banatpénzül
letett 2000 (kettőezer) koronáról szóló nyug-
tával vagy postai feladó levélvel felszerelt
zárt ajánlataikat legkésőbb 1909. évi szeptem-
ber hé 24. napjának déli 12 óráig a város
polgármesterénél nyújtsák be.

Ajánlattevők kötelesek ajánlataikban a
felajánlandó évi bért számokkal és szavakkal
kiírva kitenni.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy
ajánlattevő a bérleti részletes feltételeket
ismeri és azokat magára kötelezőknek elis-
meri. Ennek jeléül köteles ajánlattevő a bér-
leti részletes feltételeknek egy példányát két
tanu előtt aláírni és az ajánlathoz hozzácsatolni.

Csak oly ajánlatok fognak tárgyalás alá
vétetni, a melyekben 20,000 (huszezer) korona
vagy ennél nagyobb bér ajánlatik fel s a
melyek szabályszerűen kiállítva és aláírva,
pecséttel lezárva és „Ujvidék szab. kir. város
polgármesterének Ujvidék” Ajánlat a városi
ártézi fürdő bérlete tárgyában a 16884/kig.
1900. számú versenytárgyalási hirdetményre”
felirással ellátva és borítékba elhelyezve köz-
vetlenül vagy posta útján adatnak be.

A versenytárgyaláson az ajánlattevők vagy
azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a törvény-
hatósági bizottság döntő határozatának jog-
erőre emelkedéseig kötelezettségben maradnak.

A város közönsége fentartja magának a
jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között a
felajánlott bérre való tekintet nélkül szabadon
választhasson.

A pályázók tájékoztatásául megjegyezzük,
hogy a fürdő, mely körülbelül 300.000 korona
költéssel épült, egy 50 öltöző fülkével bíró
gőzfürdőből, 4 luxuskádfürdőből, 15 I. osztályu
és 21 II. osztályu kádfürdőből áll, hozzá tar-
tozik egy orvosi rendelő szoba és előszoba,
egy vendéglői helyiség, vendéglői lakással,
melléképületekkel s 4 nagyobb vendégszobá-
val. A fürdőt a 195 méter mélységből fakadó
ártézi kut vize táplálja.

A víz vegyelemzésének eredménye a következő:

1 liter vízben van:

Ca 0	0.04270 gr.
Mg 0	0.03663 "
Cl	0.31240 "
S 03	0.00045 "
Si 02	0.02640 "
Kötött C 02	0.25234 "
Nm20	0.54543 "
K20	0.00796 "
I.	0.00070 "
N H4	0.00085 "
Félig kötött és szabad C 02	0.27284 "

Ha ezen közvetlenül meghatározott alkát-
részeket sokkal egyesítjük, következő összeté-
telt nyerjük:

1 liter vízben van:

Ca 003	0.07625 gr.
Mg 003	0.07692 "
Na Cl	0.50250 "
Na 2CO3	0.43001 "
Na 2SO4	0.00079 "
Na 2 Si 03	0.05368 "
K Cl	0.01217 "
N H 4 Cl	0.00250 "
K I.	0.00100 "

összesen: . . . 1.15582 gr.

Félig kötött és szabad szénsav 137.9 cm³
Az egy liter vízben közvetlenül meghatározott
szilárd részek összege 1.17140 gr. mely a
számított értéktől 0.01572 gr. eltérést mutat,
melyet a vízben foglalt szerves anyagok idéz-
nek főleg elő, továbbá azon alkátörészek,
melyekre az elemzés nem volt tekintettel.

A víz lugossági foka 12.35, összes ke-
ménysége 9.40 német fok.

A vegyész véleménye szerint ez az első
ártézi kut, melyben jód van és mennyisége
ugyanannyi mint 10 literben a margitszigeti
vízben, a jód mennyisége mindenesetre tete-
mesen több, mint a híres lipiki jódosvízben.

Az ujvidéki ártézi-víz az eddigi tapaszt-
alatok szerint jóhatású volt csuzos, köszvé-
nyes bántalmaknál, ischiásnál és ízületi izzad-
mányoknál.

A régi primitív berendezésű 10 káddal
felszerelt fürdőben évi 23-25000 fürdő lett
kiszolgáltatva.

Az a körülmény, hogy ezen régi fürdő
egy a helybeli mint a vidéki közönség érde-
keit olyanmire ki nem elégítette, hogy napon-
ként számos érdeklődő hely szűke miatt für-
dőöz nem juthatott, valamint az a tapasztalat,
hogy ez az érdeklődés évről-évre nagyobb és
nagyobb arányokat ölt, indította a város köz-
önségét arra, hogy annak helyébe a leirt
modern berendezésű új fürdőt és ezt környe-
zőleg egy 10 holdas parkot létesítsen.

Ujvidék szab. kir. város tanácsának 1909.
évi augusztus hó 24. napján tartott üléséből-

Profuma Béla,
alpolgármester.

3-3

A legjobb fém- tisztítószer

Globus

Fogyasztás évente
60 millió doboz.

Mindenütt kapható

Fritz Schulz jun. RT. Eger-Csehszlovákia
Aranyérem 1900 Párisi Grand Prix 1904 St. Louis

Szi

Va
szives
éveken
temeri
Lajos-
épület
minde
és föl
minde
ezenk
lok s
végez
A
lott f
mint
minek
Jó cs

11-12

Va

nek l
lakás
Magy
lyezte

199.

ex. 190.

Szölö

Alul
szeptem
beli ár
(ezelőtt
pező M
Cardak
termésé

Az
Selo-i sz
Kiki
és Card
Óvad
veresen
azonnal
Köz
hatók a
vicán a
Kam
tus 26.
A pé

3-3

Szt

kr
Étv
Gyo
Förakt
örnagyk

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy hosszú éveken át fenálló **fégyver-üzletemet** a temerini-utca 12. sz. házból a **Kossuth Lajos-utca 30 számú r. kat. hitközségi épületbe** helyeztem át, ahol nemcsak minden rendszerű és fajtájú **fégyvert és föllényeket**, hanem e szakba vágó mindennemű **sport-árakat** is tartok, ezenkívül pedig **javitásokat** is elvállalok s azokat gyorsan és megbízhatóan végezem.

A temerini-utcában eddigelé fenállott főüzlet a műhely mellett ugyanott mint **flóklüzlet** továbbra is fenmarad, minek szives tudomásul vételét kérem.

Jó családból tanonc azonnal felvétetik.

Teljes tisztelettel

Burmán Sándor
fégyverműves Ujvidék.

11-12

Árjegyzékek ingyen és portómentesen.

Nagy erkélyes lakás

I. emelet vízvezetékre egészben vagy részben kiadó.

Bővebb **Dr. Lórándnál.** 2-2

LOHR MÁRIA

ezelőtt **KRONFUSZ**

**CSIPKE-, VEGYTISZTÍTÓ ÉS
KELMEFESTŐ**
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 85.

FIÓKOK:

IV., Eskü-ut 6. (Klotild palota.)	V., Harmincad-utca 4.
VI., Andrásy-ut 16.	VIII., József-körút 2.
VI., Teréz-körút 39.	IX., Calvin-tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

6-10

6700. sz. tkv. 1909.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Schladt György végrehajthatónak Tyosits Péter végrehajtást szenvedő ellen 80 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. tc. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. tszék, mint tkvi hatóság területén levő, az ósói 239 sz. betétben A. I. 1-2 sorsz. a. Tyosits Péter tulajdonául felvett 518/2 és 519/2 hrsz. jószágtestre az árverés 800 kor.-ban ezennel megállapított ki-

kiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. október hó 9-ik napjának d. u. 3 órakor **Úsóvé község házá-
nál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár 2/3-án alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 80 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. a. k. igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék 1909. évi augusztus hó 21-én.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság.

Ofner,
kir. törvényszéki bír.

SZULTÁNFORRÁS

**A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetétele következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknel, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutus bajainak gyógyítására

Igazgató: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Külföldi: **EPERJES.**

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására hozni, hogy eddigi lakásomat Attila-u. 3. számú házból a Magyar-utca 50. számú házamba helyeztem át.

Tisztelettel

Czoczek János kőművesmester.

199.

ex. 190.

Szőlő-árverési hirdetmény.

Alulírt kerületi erdőhivatal 1909. évi szeptember 9 én tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladja Kamenica község (ezelőtt gróf Karátsanyi) tulajdonát képező **Novo Selo** (kb 20 kat. hold) és **Cardak** (kb 3 kat. hold) szőlőknek idei termését.

Az árverés reggeli 9 órakor a Novo Selo-i szőlőben kezdődik.

Kikiáltási ár Novo Selo-ra 10,430 k. és Cardak részére 1,570 k.

Óvadék a becslési érték 5%-a. Az árverésen elért összeg az árverés után azonnal kifizetendő.

Közelebbi árverési feltételek megtudhatók alulírt erdőhivatalnál és Mitrovicán az erdészeti gazdasági hivatalban.

Kamenica (Szerém) 1909. augusztus 26.

A péterváradai vagyonközösség ker. erdőhivatala.
3-3

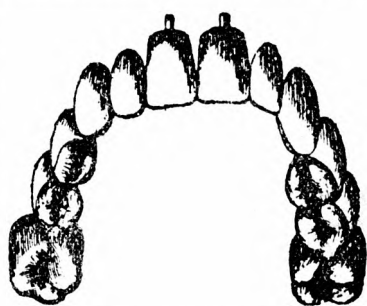
Szt. Lukácsfürdői

kristályforrás-ásványvíz.

Értvagyat javít,

Gyomorrontást megakadályoz.

Főraktár Ujvidék- és környékére: **Bauer Gyula**
nagykereskedőnél Ujvidéken. 9-10

Idegneknek gyors ellátás.
Alkalmazottaknak rész. ellátás.

Villanyos berendezés.

Dr. LORÁND FOGORVOS, UJVIDÉK.

Specialista lemeznélküli
aranyhidak és arany koronák
készítésében

BERLINI POLIKLINIKÁN

tett tanulmányai és tapasztalatai alapján.

Rendel december 1 től WINKLE-féle ház (sörház) I-ső emeleten.

Reggel 8-tól délután 5-ig.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet

Kossuth Lajos (Fő)-utca 23. szám

alá fogom áthelyezni.

Az átköltözködést megkönnyebbitendő, az összes **arany-, ezüst, és ékszer árut, fali, zseb-, inga-, ébresztő, stb. órákat, valamint argenter-ezüst, Chinaezüst és mindenféle optikai árut**

meglepően olcsó áron bocsátom eladásra.

Mindenkinek saját érdekében áll tehát ezen alkalmat felhasználva **rendkívül olcsón bevásárolni.** — Régiségeket veszek.

Tisztelettel **KRAUSZ SAMU,**

órák, ékszerész, látszerész **UJVIDÉK, Ferenc József (fő)-tér 3. szám**
WAGNER Testvérek-féle házban.

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 23. szám.
a Központi Hitelintézettel szemben.

Ebben a borozóban kizárólag Schwarz József ur legkittünőbb saját termesű borai saját özésű bortörkölyös szilviumi Kamenicán a Paraga hegyen fekvő 20 holdas zöllőjéből poharankintés zárt palackokban mérsékelt áron kerülnek kímérésre.

Megrendelések hordókban 50 litertől feljebb Schwarz Testvérek c. Irodájában Háltér 12. sz. alatt felvételnek.

Az étkezéskor lehet jó és olcsó ételket kapni. 36-50

Matkovits szobafestő és mázoló

Rókus KOSSUTH LAJOS-UTCA 45. ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

Tudomásul.

Van szerencsém a t. közönség és üzletfeleim szíves tudomására hozni, hogy mindenféle villamos berendezéseket, házi vezetékeket, erőátviteli munkát, kirakatberendezéseket, reklám-világítást jótállás mellett és mérsékelt áron elvállalok, valamint mindennemű vízvezetéki, klozet és fürdő-berendezéseket, nemkülönben házi-sürgöny berendezést elvállalok.

E szakmába vágó összes javítások összköltségére vállalkozom. Tisztelettel

10-10 Bernold Lipót és társa.

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főtér, saját ház Pazar berendezés, látványosság. Telefon 105.

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, esemege-, sajt, saját termesű borok, valódi szerémi szilvium kereskedés.

Bel- és külföldi borek.

Legfinomabb teák.

Gyökrozott gyümölcs.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservok
Vadak
Hízalt szárnyas
Finom felvágott és hús-
Neműek.

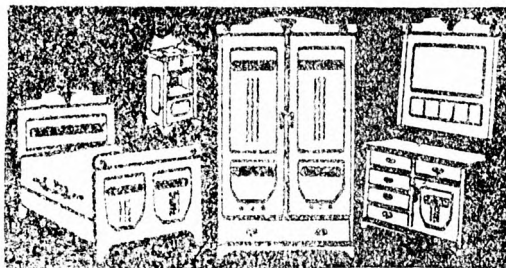
Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler-Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézeskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Töltött francia
Dinnye
Magyar és francia pogácsok
Kassai és prágai sodar
Angol húsos szalonna
Füstölt lazac
Óriás kelet-tengeri hering.

Oszonek és jourok részére hideg platnik és halak díszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen osomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árlap ingyen és bérmentve.

NÁLUNK

minden hitelképes,
tisztességes egyén

BUTOR

szükségletét olcsón és könnyű fizetési feltételek mellett szerezheti be.

GROSZ és KRAUSZ

nagy áruháza a „Tigrishez“

Telefon 24. UJVIDÉK. Telefon 24.

Gyermekkosci különlegességek. 5-50

Futókocsik, kétkerekű kocsik, homokfutókocsik, hajtókocsik, vadászati hajtókocsik, coupék nyitott és félfedeles kocsik, landau kocsik, omnibuszok mentőkocsik, halottaskocsik

valamint mindennemű

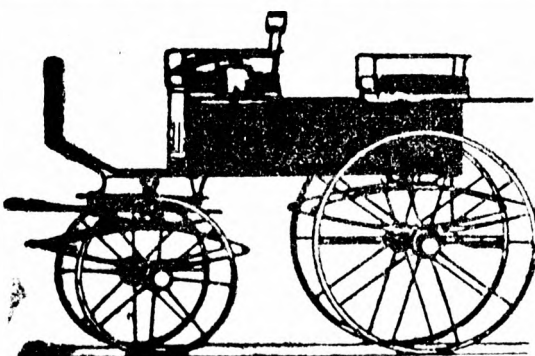
luxus- és üzleti-kocsik a leggyyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Első délmagyarországi koci- és gőzhajtógyár gőzfűrésztelep

REICH MÁTYÁS ÉS LEBHERZ KÁROLY

Megyel — Interurbán Telefon 134.

UJVIDÉK, (a Limán-on).

Hajlított kocsialkatrészek nagyban gyártása.

Használt kocsik javíttatnak vagy becseréltetnek.

Legújabb kiöntetés: London 1908. arany érem.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

CARL KRONSTEINER

Időjárással dacoló, mész-

façade-festékei 50 árnyalatban keltje 24 fl.-től feljebb.

Évtizedek óta igen jól bevált és minden utaztatott felülmúló. Egyetlen olcsó és másolóanyag homlokzatokon, melyek már sánsze voltak.

Mintakönyv és prospektus ingyen és bérmentve. Raktárak minden nagyobb városban.

Emalfaçade-festékek

moshatók, egy vónással fednek, alapmáslás felesleges, sománossilárd, csak hideg vízzel keverve, azonnal használható. antiseptis, mérégmentes, likacsos. Ideális más belső helyiségekre, faépítményekre, mint fészer, pavillon, kerítések stb.

Kapható minden árnyalatban, költség m^e-je 5 fl.

Carl Kronsteiner, Wien, III., Hauptstrasse 120.

12-12